

Přepis rozhovoru – koordinátor dalšího vzdělávání

Já: „Děkuji, že jsme se domluvily na rozhovoru. Rozhovor budu nahrávat na telefon, nevadí to?“

Koordinátorka dalšího vzdělávání: „Ne.“

Já: „První otázka je, jak často nabízí vaše škola další vzdělávání v oblasti školní šikany? Je tam nějaké rozpětí jako třeba 1 x měsíčně, 2 x za půl roku?“

Koordinátorka dalšího vzdělávání: „Jo, není to tak, že bychom se zaměřovali jenom na školní šikanu, ale je to v podstatě tak, že se v rámci těch nabídek, které připravujeme, snažíme pokrýt všechny oblasti. To znamená, že se snažíme pokrýt 2. stupeň, 1. stupeň, psycholožku, metodičku prevence a snažíme se prostě pokaždé dát do té nabídky něco, co tam tedy spadá, co máme pocit, že by kolegové potřebovali nebo co nám třeba vyplynulo z nějakého průzkumu, který jsme dělali. Že bychom se zaměřovali přímo na šikanu to ne. Spíš teda přímo metodička prevence si toto školení vyhledává sama, v případě nás osloví, zda bychom jí něco nenašli.“

Já: „Děláte tedy pro učitele dotazník, o jaké školení mají učitelé zájem. Pochopila jsem to správně?“

Koordinátorka dalšího vzdělávání: „Jo, takhle, udělali jsme to na začátku, když jsme tady zaváděli DVPP (pozn. další vzdělání pedagogických pracovníků) před dvěma lety a zatím se snažíme nějakým způsobem pokrýt. Takových prvním pět bodů, které z toho vzešly se nám v přípravném týdnu v příštím školním roce podaří pokrýt.“

Já: „A z těch dotazníků vyplynulo třeba k té šikaně, že by o to měli učitelé zájem? V dotazníku pro učitele se ptám, zda se chtějí v oblasti šikany dále vzdělávat, proto se ptám.“

Koordinátorka dalšího vzdělávání: „Nebyla to úplně šikana, ale spíše práce s problémovou třídou. Ve chvíli, kdy se tam objeví nějaký problémový žák, tak jak to řešit, jak ten kolektiv ošetřit, takže jo jako spadá to i pod tu šikanu v podstatě no.“

Já: „Ono je to asi složité rozklíčovat, ale máte nějaké indicie, že by o ta školení měli více zájem začínající učitelé než třeba ti, co učí 30 let, myslím tím celkově, ne přímo zaměřené na školní šikanu?“

Koordinátorka dalšího vzdělávání: „Celkově bych řekla, že učitelé, kteří učí příliš dlouho, tak o to školení tolik zájem neměli.“

Já: „Takže ani o školení školní šikany.“

Koordinátorka dalšího vzdělávání: „Ne, ne, přesně tak no.“

Já: „Takže by se dalo říct, že ty začínající učitelé vlastně mají zájem o jakékoliv další vzdělávání.“

Koordinátorka dalšího vzdělávání: „Začínající učitelé mají velký zájem a největší úplně zájem úplně měli asistentky pedagoga. Jo, ty se chtějí hodně vzdělávat, to tam pořád vidíme, že se chtějí hrozně moc vzdělávat. A začínající učitelé taky a ty starší učitelé nám připadá, že tím občas obtěžujeme.“

Já: „Chápu. Ještě tu mám otázku, jakým způsobem to připravujete. Tedy na základě toho dotazníku sestavujete průběžně ty nabídky.“

Koordinátorka dalšího vzdělávání: „No, to bylo úplně na začátku, abychom nějak pochopili, abychom se do toho nějak dostali. Kde je největší zájem, kam ty peníze budeme investovat. Ale teď už to v podstatě děláme tak, že jednou za dva měsíce posíláme takový ten newsletter, který máme rozdělený třeba první stupeň, druhý stupeň a máme tam třeba matematika a snažíme se najít pro ty kolegy, co nejvíc školení na matematiku. Český jazyk a tak dále.“

Já: „Jednou za ty dva měsíce vždycky objeví třeba nějaké to školení k těm problémovým žákům?“

Koordinátorka dalšího vzdělávání: „Jo, jo, ano. To tam je. Máme tam jakoby záložku, když to tak řeknu práce se třídou a do té práce se třídou se přesně snažíme dát třídnické hodiny, šikana, nějaké sociálně-patologické jevy, problémový žák, arogantní rodič a tak dále.“

Já: „Takže je ta kompletní nabídka je jednou za dva měsíce.“

Koordinátorka vzdělávání: „Jo, my jsme ji dřív dělali jednou za měsíc, ale zjistili jsme, že to není úplně tak úplně dobré pro tu nabídku. Protože ta školení jsou třeba na měsíc, na dva a hrozně špatně se to ohraničilo tím měsícem.“

Já: „Ještě tady mám poslední otázku, jestli jako umožňujete těm učitelům, když se chtějí vzdělávat. Bavily jsme se tedy, že ty začínající spíše. Jestli mají k tomu ty podmínky. Jestli jsou třeba uvolnění z výuky, že je za ně zajištěn zástup a tak dále. Jestli vůbec ty podmínky mají?“

Koordinátorka dalšího vzdělávání: „Jo, jo, určitě. Tak máme nastavený proces, kdy v podstatě učitelé si zažádají. My sledujeme samozřejmě i finance, sledujeme, jak často ten člověk chodí. Jsou tady lidi, které musíme brzdit. Zrovna ti začínající učitelé teda musíme brzdit. Kterí byli třeba šest krát a potom se nám na konci školního roku už nedostávalo těch peněz. Tak ty musíme brzdit, ale naopak někoho musíme tak jako podněcovat tak, aby se někam přihlásil, ale už jsme k tomu přistoupili tak, že nikoho nebudeme nutit. První rok jsme měli takovou jako myšlenku, že by každý měl projít jedním školením za školní rok, ale pak jsme si řekli, že to fakt nemá smysl. A jinak máme nastavený proces, že ten člověk se přihlásí, my to tady nějakým způsobem předschválíme, podíváme se, kolik vyčerpá peněz, jak často už byl na tom školení a pak to jde panu řediteli, ten nám to také odschválí a potom to jde zástupcům, kteří řeší to suplování. A nestalo se nám, že by z důvodu toho, že by třeba nebylo suplování, že by se to neschválilo. Měli jsme tady akci, kde bylo asi dvanáct učitelů, prostě nějaká konference a taky se to vykrylo. Takže podmínky stoprocentně mají. Od září budeme čerpat i ze šablon DVPP. Takže potom si myslím, že i těch peněz a těch příležitostí bude víc.“

Já: „Dobře, děkuji za rozhovor.“

Přepis rozhovoru – učitelka 1. stupně Karolína

Já: „Ahoj, děkuji, že semnou nahraješ tento rozhovor. Rovnou se zeptám, v dotazníku jsi uvedla délku praxe 1 – 2 roky a že vyučuješ v prvním ročníku. Jaký byl tedy předešlý ročník, kde jsi učila?“

Karolína: „Já jsem měla tři měsíce pátou třídu.“

Já: „Takže s tím jsi nastupovala na tuto školu, do páté třídy. A pak jsi šla učit do prvního ročníku. Ještě se chci zeptat, tady je uvedena Vaše vystudovaná aprobace pedagogika a didaktika prvního stupně. To je ukončené vzdělání nebo probíhající vzdělání?“

Karolína: „Probíhající vzdělání. Teď bych ho mohla dokončit.“

Já: „A na jaké fakultě to je, kde studuješ?“

Karolína: „Já studuju v Polsku. Jmenuje se to Collegium humanum a je to polská škola soukromá.“

Já: „Takže tam dojíždíš takovou dálku?“

Karolína: „Ne, to je online studium a zahraniční pobočka je Frýdku-Místku. Takže dojíždíme, popřípadě na nějaké testy buď tam. Ale já to mám komplet online.“

Já: „Pedagogická způsobilost získaná na pedagogické fakultě, takže i aprobace odpovídá, protože učíš v první třídě a studuješ pedagogiku prvního stupně. Vyučuješ něco mimo aprobaci?“

Karolína: „Ne.“

Já: „Není co, v první třídě to obsáhnete asi všechno?“

Karolína: „Jo.“

Já: „Třídním učitelem jsi. Máš pocit, že když jsi třídní učitel, takže máš lepší vhled do té třídy? jako ve smyslu vztahů mezi dětma?“

Karolína: „Jo určitě.“

Já: „Je to výhoda?“

Karolína: „Je to výhoda. Já jsem to poznala asi v té páté třídě, kdy jsem tam byla tři měsíce. Ale chodila jsem učit i do čtvrté třídy přírodovědu. Z ty tři měsíce jsem si ty pátáky dokázala zapamatovat a věděla jsem, kdo se tam s kým baví. V tý čtvrté třídě jsem za ty tři měsíce ještě na konci nevěděla všechny jména, jak se jmenujou.“

Já: „Tady jsi také uvedla v dotazníku, že ses s tou problematikou prevence a řešení školní šikany nesetkala na škole. Neměli jste tam vůbec žádný volitelný předmět na toto téma na té fakultě?“

Karolína: „Takhle. Já tam mám to studium trochu složitý. Já jsem vystudovala bakaláře jako speciální pedagogiku, kde určitě jsme se o šikaně bavili, ale že by to byl samostatný předmět,

tak to ne. Pak jsem přestoupila na ten první stupeň a mě uznali ty předměty, který jsem tam měla a vyžadují je. Ale dodělávám si zpětně ty předměty, který vlastně neměla, jako výtvarka, hudebka a takhle. A tady je šikana jako skoro ke každému předmětu, ale vyloženě jako samostaný předmět jsem neměla.“

Já: „Dobře. A tady s tím souvisí další otázka. V dotazníku máš uvedeno, že se tomu věnuješ samostudiem. A tady jsi uvedla, že jsi na téma šikana psala nebo píšeš diplomovou práci.“

Karolína: „Já mám téma Učitelé jako oběť šikany.“

Já: „Takže se to věnuje šikaně z druhé strany. Ne na dětech.“

Karolína: „No jasně. Ale když se řekne šikana, tak si většina představí školní šikanu. A ty články jsou také zaměřené na ty děti. Takže já jsem měla i docela problém, abych vůbec napsala něco o tom učiteli.“

Já: „A tím jak jsi ty materiály procházela, tak jsi získávala i ty informace o školní šikaně?“

Karolína: „Jo.“

Já: „Do dotazníku jsi také uvedla, že škola nabízí vzdělání cca 1 x ročně. Že se občas zúčastníš. Přijde ti to dostatečný?“

Karolína: „Já se přiznám, že nevím, protože tady jsem vlastně rok. A určitě dvě, tři ty školení byly, ale nebyly o šikaně. Takže jsem tam dala asi 1 x ročně proběhne, ale nemůžu to zhodnotit, protože jsem tu krátkou dobu.“

Já: „A i když píšeš tu diplomku na téma Šikana na učitelích a až budeš mít hotovou školu, budeš mít na to čas. Uvažuješ, že bys chodila na tyhle semináře, školení, který jsou zaměřené na školní šikanu. Abys měla více znalostí?“

Karolína: „Takový základní informace ohledně šikany mám. Myslím si, že když člověk píše tu diplomovou práci, tak se naučí. Projevy, příčiny, různé metody, jak to odhalit, vyřešit. Tak to se člověk naučí. Ale myslím si, že když pak ta šikana přijde, tak na to člověk připravený není a i když absolvuje různé kurzy, tak prostě je to postavený na té povaze toho dítěte nebo kohokoliv jiného a na ty celý situaci. Všechny ty metody, který se uvádějí, že by se měly používat, aby se ta šikana řešila nebo vyřešila, tak nemusí platit. Je to individuální.“

Já: „Tady uvádíš, že se ti nikdo nesvěřil za tu praxi, že by byl někdo šikanovaný. Ale kdyby se to stalo, na koho by ses v té škole obrátila? Ty tu píšeš vedení školy. Koho konkrétně, protože tahle škola je velká. Kam by vedly ty první kroky?“

Karolína: „Já jsem tady jeden incident, kdy za mnou rodiče přišli s tím, že mají pocit, že jejich dítě je šikanovaný měla. Teď nedávno. Ale z mého pohledu to šikana nebyla. Takže první, za kým jsem šla byl M., zástupce ředitele. S ním jsem to probrala a pak jsem to samozřejmě řešila, tak s mojí asistentkou pedagoga, tak s vychovatelkou, která je tam odpoledne a může to také posoudit. Ale vzhledem k tomu, že jsme nedošli k tomu, že by to tak bylo. Tak nevím, asi bych se sešla s rodičema, abych si promluvila o té situaci. A jak bych to viděla já nebo ty rodiče. Pak bych to nahlásila vedení. A s rodičema bych se domluvila na tom, že by se do třídy přišla podívat třeba školní psychologka. Samozřejmě se souhlasem rodičů.“

Já: „Jak tahle situace dopadla? Rodičům jste vysvětlili, že se nejedná o šikanu?“

Karolína: „Já bych řekla takhle, že nějaký náznaky šikany tam byly, ale byly to dvě holčičky, které byly kamarádky. Oni se celou dobu, co byly ve škole bavily jenom spolu. A myslím si, že hlavní problém byl, že ta holčička, která odešla. To bych ráda zmínila, že odešla na jinou školu, tak měla takovou specifickou povahu. Hodně imaginární svět. Doma hodně lhala, takže ono to bylo hrozně těžký říct, jestli je to pravda nebo ne. Povídala si třeba v hodině s tužkami. Např. „Proč nejsi na svém místě tužko?“ Nebo doma vyprávěla, že jí děti snědly svačinu. Přitom to nebyla pravda. Seděla přede mnou, viděla jsem, že svačí. Takže to bylo těžký zhodnotit. A incidenty, který mi oni vyprávěli, že holky se navštěvovaly doma a tam něco proběhlo, tak já neměla pocit, že ve třídě něco probíhá. Jediný co, tak mi bylo řečeno, že vlastně ta jedna holčička jí řekla, že má ošklivý tričko a na úkor toho ta druhá holčička si to tričko nikdy do školy nechtěla vzít. A z toho vyplynulo podle nich, že jí tady šikanují a že jí dají na jinou školu.“

Já: „Ale šlo tedy jen o jeden incident, což nemůžeme považovat za znak šikany.“

Karolína: „No, byly tam i zprávy přes telefon, jak jsem pochopila.“

Já: „U takto malých dětí?“

Karolína: „Jo. Ona jim to nechtěla ukázat. A oni se báli, kam by to mohlo zajít, tak z toho důvodu ji potom přeřadili do jiné školy. Já si myslím, že co se týče intelektu na tu školu

připravená na školu byla, ale na ten kolektiv, kde je 33 dětí. Ona tam vlastně měla jenom ji. Ona se neuměla začlenit. A tím, že směla ten svůj svět a vymýšlela si, tak si myslím, že i tam byla ta chyba.“

Já: „A velký kolektiv tomu nepřidal.“

Karolína: „Jo.“

Já: „Abychom se dostaly dál, tak jsme si řekly, že záleží na konkrétní situaci, na konkrétním případě. Potom v dotazníku píšeš, jak bys to řešila. Že bys mluvila s rodiči. S tím souvisí otázka: S čím byste mohla mít problémy, kdybyste řešila šikanu ve své třídě. A ty tady uvádíš, že s přístupem oběti, agresora, někdy i moje jednání může být spouštěčem agresora oběť šikanovat. Možná se pletu, ale problém mohu mít i s něčím jiným, ale šikanu ve třídě jsem ještě nezažila. Dokážeš tu odpověď rozvést, jak jsi to myslela?“

Karolína: „Já jsem to myslela tak, že jakmile nastane ve třídě situace s šikanou, tak já vím, že to není určitě jen na mě ta práce. Že tam musí i ten psycholog zasáhnout a ten to řešit. Ale určitě i ten učitel je vzor a tím, že to alespoň trochu řeší, tak to ty děti samozřejmě vnímají dobře. Takže asi bych se bála, jak jednat. Protože lidsky mi bude oběti hrozně líto a budu mít tu potřebu, nevím, jak to dobře říct. Dopřát ji nebo vyzdvihnout nebo.“

Já: „Jako být více na její straně.“

Karolína: „Jo, přesně tak. Když to bych to brala z pohledu toho agresora, tak se mu to nemusí líbit. A úkor toho potom může ta šikana být horší. Může v agresorovi něco vyvolat a může to být potom ještě horší.“

Já: „Takže máš strach z té nestrannosti? Že bys nebyla nestranná a nevěděla, abys neublížila víc ty oběti.“

Karolína: „Jako věřím tomu, že kdybych tu šikanu zažila třeba už po třetí, tak bych měla víc zkušeností. Že bych prostě věděla, jak se v té třídě chovat nebo jak to řešit. Ale asi z toho prvního, kdybych to zažila poprvé, tak bych se asi bála.“

Já: „Takže člověk si přeje to nezažít, ale na druhou stranu ale chybí ta osobní zkušenost. Je to tak? Takhle tě chápu. Samozřejmě člověk to nechce zažít, nechce to řešit. Jsou to nepříjemný situace, ale ta osobní zkušenost tomu chybí, protože člověk neví, co od toho čekat?“

Karolína: „Jo přesně tak. Já sis myslím, že je to i tím, že jsem zažila v té páté třídě, kdy chlapečkovi zemřel nebo spáchal sebevraždu tatínek a vzhledem k tomu, že jsem učila 14 dní, tak vlastně přišla tahle situace, tak já jsem vůbec nevěděla, jak k němu přistupovat. Jestli mluvit s ním víc o tom nebo naopak ho nechat. Asi bych měla podobný problém si myslím.“

Já: „A myslíš, že máš větší oporu v těch zkušenějších kolegyních?“

Karolína: „Jo, já si myslím, že jo.“

Já: „Je tady možnost obrátit se na školního psychologa, jak s tím dítětem jednat?“

Karolína: „Já jsem se obrátila na psycholožku. Že takovou situaci ve třídě máme. na základě toho ona do třídy přišla a mluvila o tom s dětma. Takový to žezlo, co jsem si netroufla, jsem ji předala a ona dětem vysvětlila za mě. Takže v tomhle tady tu oporu mám.“

Já: „Takže tady to poradenský pracoviště pracuje dobře?“

Karolína: „Za ten rok, co tu jsem, tak ano. Za to, co jsem byla řešit, tak ano.“

Já: „I vedení školy, staví se k tomu čelem? Vyřešíme.“

Karolína: „Jo.“

Já: „Máš tedy pocit, že bys byla na řešení šikany připravená?“

Karolína: „Myslím si, že ne, že vždy bude záležet na konkrétní situaci. Na konkrétních lidech, kterých se to týká. Každá ta situace může být jiná.“

Já: „Děkuji. To bude k rozhovoru vše. Ještě jednou děkuju.“

Přepis rozhovoru – učitelka 1. stupně Klára

Já: „Rozhovor bude nahráván. Na začátku bych si ráda upřesnila identifikační otázky. Délka pedagogické praxe.“

Klára: „5 – 6 let“

Já: „Vystudovaná aprobase?“

Klára: „Učitelství předškolní pedagogiky, magisterské studium na vysoké škole.“

Já: „Aprobase tedy neodpovídá předmětům, které vyučuješ.“

Klára: „Ne.“

Já: „Probíhá u tebe v tuto chvíli nějaké doplňující studium?“

Klára: „Ano. V lednu bych měla dělat státnice na oboru učitelství pro 1. stupeň ZŠ, jedná se o celoživotní studium.“

Já: „V jakých ročnících jsi vyučovala?“

Klára: „1. – 3. ročník. Ve školním roce 2023 – 2024 to bude znovu 1. ročník.“

Já: „Budeš třídním učitelem?“

Klára: „Ano.“

Já: „Myslíš si, že třídní učitel má lepší vhled do té třídy než učitel, který není třídním učitelem? Jako například co se týče vztahů ve třídě, jak ta třída funguje.“

Klára: „Na prvním stupni si myslím, že ano. Protože se těma dětma jsi neustále. Já třeba ani nechodím ani do sborovny. Za mě jako ano. Já s nimi vedu třídnické hodiny a řeším s nimi různé problémy. A měla bych to být já, ke kterým mají tu důvěru a měly by se mi svěřovat. Hlavně v první třídě učím všechny předměty, v druhé třídě už jeden, dva už ne. Ale pokud budou mít děti důvěru i v někoho jiného, tak jedinečně dobře, ale já si myslím, že jo, že minimálně na tom prvním stupni do té trojky (3. třída) je a mělo by to tak být. Ten vhled tam lepší je, ale je to tím, že s nimi trávím hodně času.“

Já: „Co problematika prevence školní šikany, měla možnost se s tím setkat? Třeba na pedagogické fakultě, mimo fakultu? Nebo setkala ses s tím vůbec někdy někde?“

Klára: „No při mém studiu předškolní pedagogiky ne. Při studiu prvního stupně asi také ne. I když možná v rámci dramatické výchovy.“

Já: „Ale samostatný předmět tam nebyl?“

Klára: „Ne. Ten tam není, určitě. Mě i udivovalo, že nemáme ani kurz první pomoci nebo něco takového. Chodili jsme plavat do bazénu, ale neměli jsme kurz první pomoci.“

Já: „A mimo fakultu?“

Klára: „A mimo jsem měla, ale to byly přesně ty kurzy online. A myslím, že jsem měla v Břežanech. Ne na této škole.“

Já: „A myslíš, že tato škola nabízí dostatečně vzdělávací kurzy na toto téma?“

Klára: „Dostatečně ne, ale teď tam něco bude na konci srpna.“

Já: „No, ale bude to pro 4. – 9. ročníky, jestli jsem to správně pochopila. Já jsem nad tím přemýšlela a šikana se může objevit kdekoliv.“

Klára: „No to jsi pochopila velmi dobře. Já si také myslím. A myslím si, že bychom tím měli projít všichni. A nevím, proč je to takhle odselektovaný. Asi když projeví zájem, že tam chci, tak tam asi budu moct jít. Ale jinak ta nabídka je velmi malá na to, že jsme tak velká škola. A vlastně dochází tam k velmi častým konfliktům a stejně tak si myslím, že učitelé na to nejsou připraveni u nás ve škole.“

Já: „Teď se dostáváme tedy k tomu, proč nejsou? to, že jim to nepředává fakulta nebo že na tom nedokáže zapracovat ta škola nebo o to vůbec nemají zájem, protože si myslí, že to zvládnou sami?“

Klára: „Já si myslím, že jsou to všechny tři faktory. Myslím si, že ten učitel nemá absolutně motivaci k tomu, aby dom sám četl a vyhledával si k tomu nějaké materiály. Nemá na to asi čas, ani vnitřní motivaci, protože to bere jako něco ne až tak podstatného, protože mu spoustu času zaberou přípravy, ten čas na tu výuku než na to výchovné působení. Pak si myslím, že je tam nulová motivace ze strany vedení. Vedení to neřeší a nechce to řešit. A pro ně je důležitější formativní hodnocení nebo je pro ně důležitý nové metody ve vzdělávání, ale ne ta výchovná hlediska. To si myslím, že absolutně nepodporují. A naopak si myslím, že je to takové to, jakmile něco vznikne ve škole, ve třídě a ten učitel si to neukočíruje v rámci té své třídy a těch rodičů, ale už se to dostane k vedení, tak je to považované jako neschopnost toho třídního

učitele, že to nedokázal vyřešit. Což si myslím, že je špatně. A takhle si myslím, že je to na naší škole vnímaný.“

Já: „Svěřil se ti někdy někdo, že mu je ve třídě ubližováno?“

Klára: „Dítě jako žák se mi svěřil. Nepoužil slovo šikana, ale svěřil se mi, že mu je ubližováno.“

Já: „A máš pocit, že by ti vedení školy nepomohlo, kdyby to došlo do nějaké fáze a musela bys to řešit. Myslíš si, že tam ta podpora ze vedení školy není?“

Klára: „Myslím si, že nakonec by tam ta podpora byla, ale po dlouhých diskuzích. Já bych to nejprve musela řešit na úrovni třídního učitele. Já s dítětem, s rodičem nebo s těmi dalšími rodiči. Pokud by se to nezvládlo, tak si myslím, že by se za mě postavili nebo pokud bych je s situací seznámila a oni by vyhodnotili, že jsem postupovala podle našeho minimálního preventivního programu, takže by se za mě postavili. Tak se to nedávno odehrálo u kolegyně. Tam vyhodnotili, že udělala všechny kroky správně, že ta komunikace s rodiči byla správná. Ale stejně tam trochu cítím takový ten pocit selhání třídního učitele, že to nechala zajít až tak daleko. A já si nemyslím, že je to selhání třídního učitele.“

Já: „Je asi i problém celou situaci rozklíčovat, protože ne vždy to může být viditelné, a ne každý se svěří hned.“

Klára: „A nevím, jestli to této kauzy vstoupil školní psycholog, zda byl o to požádaný, ale občas si myslím. Ve škole se máme kam obrátit, máme výchovného poradce, preventistu. Takže tyhle všechny složky ta škola má, ale nevím, zda jsou to tak fundovaní lidé, kteří by mohli pomoci.“

Já: „V hlavě jsem měla další otázku, takže poradenské pracoviště tam je, ale je otázka, zda by dokázali pomoci?“

Klára: „Myslím si, že v některých případech asi ano, ale v některých těch, kdy právě kdy já sama nevím, zda je to šikana nebo nějaké škádlení mezi dětma. Protože to mi přijde hrozně těžké to určit, obzvláště na prvním stupni. Protože to bývá často takový nevinný. Každé dítě je samozřejmě individuální osobnost a někomu to může připadat jako škádlení a jinému dítěti to může připadat jinak a už zasahuje za nějakou jeho hranici. Plus do toho vstupují ty rodiče, až jako enormně v dnešní době. Tak tam si myslím, že je to těžké rozklíčovat. Ale pokud bych

měla opravdu ten pocit, že tam opravdu dochází k šikaně, tak vlastně nevím, jestli mám důvěru v ty pracovníky obrátit.“

Já: „V tom klíčování, zda se jedná nebo nejedná o šikanu, myslíš, že by ti pomohlo, kdyby se tomu na fakultě věnovalo více času?“

Klára: „Asi jo. Pro mě tedy ano. Ale zase já jsem jedna ze sta, když to tak vezmu v rámci školy. Já totiž nemám pocit, že moje studium na fakultě je zbytečný. Vždycky mi tam něco dá. Každá ta návštěva školy mi něco dá. Ale myslím si, že spousta kolegyň, který to nechtějí studovat a když to jdou studovat, tak jenom pro papír a vůbec je to nezajímá. Je to o tom nastavení toho člověka. Ale ano, myslím si, že my jsme se tomu nevěnovali, neměli jsme to a myslím si, že mě osobně by to tam pomohlo. Různé nástroje pro řešení šikany, s tím, jak fungují. Odhalování šikany. Jak zpracovávat výsledky, ale jen abych měla vhléd do toho, ne samozřejmě odborně, protože v rámci jednoho dvou předmětů se ze mě nestane odborník. Ale abych měla nějakou představu, tak mě osobně by to určitě hodně dalo.“

Já: „Já jsem v rámci studia měla seminář zaměřený na šikanu a její prevenci, ale studuji obor pro druhý a třetí stupeň.“

Klára: „Tak to my vůbec a myslím si, že by bylo vhodné zařadit to i na ten první stupeň. Hlavně si myslím, že na prvním stupni mohou začínat zárodky šikany. Tím, že na ně budu stále preventivně působit – mějme se rádi, že jsme všichni individuální bytosti, že respektujeme ostatní. Myslím si, že taková ta nechuť k někomu vzniká už dřív v té třídě než na druhém stupni. A je hrozně těžká ta třída, protože nastoupíš do školy do první třídy, tam jsou nějaký cizí lidi. Vyberou 30 dětí, který dají do jedné třídy a oni tam tráví mnohem více času než doma v rodině.“

Já: „Třicet charakterů, který se najednou střetnou.“

Klára: „Jo. A jsou na malém prostoru a musí tam vydržet od první do třetí třídy třeba osm hodin denně. Tak to skoro pak ani nejsou doma. Někdo je sestavil a musí se naučit, že by měly respektovat ostatní, to jako ano, ale je to strašně těžký.“

Já: „to mi nahrává na moji otázku. Spadáme do oblasti, kde jsou školy přetížené. Běžně máme ve třídě třicet až třicet tři žáků. Myslíš si, že by to bylo třeba lepší, kdybychom jich tam měli třeba dvacet čtyři?“

Klára: „Sto procentně. Každé dítě je znát, že tam je. Ať je to opravování sešitů, ať je to hodnocení těch dětí, ať je to právě ta výchova. Je to vidět třeba, když jedno dítě z toho kolektivu odejde a dvě přijdou, tak už se pozmění ten kolektiv a musí se s tím pracovat. Takže si myslím, že určitě. Čím méně dětí, tím je to lepší.“

Já: „Třeba i ty třídnické hodiny. Na to při takovém počtu není čas.“

Klára: „Hlavně na těch třídnických hodinách, i kdybych na to měla 90 minut, to jsou 2 hodiny. Tak to těch 30 dětí v kruhu, než se vůbec vystřídají. Já jim nemůžu dát pořádně prostor. Když si povídáme nebo si něco říkáme, tak se učíme, že mluví jenom jeden. Koluje v první třídě třeba nějaký plyšák a mluví jen ten, kdo ho má. Ten si vzpomene, že by chtěl něco dodat, to je jak u dospělých, také mě nenapadají hned ty odpovědi, ale třeba až když třeba někdo něco řekne, nějak to dozraje. Takže tam je hrozně málo prostoru. A ty třídnické hodiny na to je hrozně málo času je dělat.“

Já: „Natož nějaké ranní kruhy.“

Klára: „Pravidelný ranní kruhy. Já jsem třeba měla představu, že v první třídě dělám pravidelně ranní kruh.“

Já: „Oni si tím řeknou všechno, co mají na srdci a potom se pracuje líp.“

Klára: „Jenže to je minimálně jedna hodina denně pryč. A na to vůbec není čas. Kdyby těch dětí bylo patnáct nebo dvacet, tak už je to jiný. Ale tyhle počty, to je opravdu náročný.“

Já: „To pro nás znamená, že nám nezbyvá čas na to výchovné působení, ale máme čas pouze je vzdělávat.“

Klára: „A taky z toho vyplývá, že ta naše velká škola je velmi rizikové místo, kde může bujet šikana. Protože to může být víc krytý.“

Já: „Uvažuješ tedy o dalším prohloubení znalostí, když jsi se s tím nesetkala na fakultě a na škole se to objevuje v nabídce, ale ne tak jak by sis představovala.“

Klára: „Já bych určitě chtěla, takže ano uvažuji. Ale pro mě v tuto dobu nebo i po těch zkušenostech, co mám, tak by mi nejvíce vyhovovalo, byla bych nejradši za to, kdybych mohla mít nějakého mentora, někoho, kdo by byl semnou v té třídě. A může to být jednou za čtrnáct

dní, jednou za měsíc, že by tam ten člověk přišel a vlastně by mi ukázal, jak mám pracovat. Ne si to teoreticky načíst, ale jak to dělat v té třídě. Aby udělal ten Sorad třeba a další nějaký věci. Aby on byl ten hlavní a já byla ta přisedící, která se to může učit. A vidět, jak s tím pracovat. A vidět, když se to vyhodnotí, co dál. Samozřejmě můžu preventivně působit takovou tou každodenní výchovou. Nebo když si děláme modelový situace. Ale potřebovala bych to u někoho vidět, abych viděla i to, jak to dělá třeba někdo jiný. Takže to by pro mě bylo. Potřebovala bych nějaký workshop, ale v tomto smyslu, že by tam někdo vstoupil. Ale to si bohužel myslím, že nelze v rámci našeho množství na škole. To by měl dělat školní preventista nebo ten školní psycholog, prostě někdo, kdo by tam mohl vstupovat. Ideálně kdyby byl jen pro Neorondel (poznámka – název jedné z budov školy, na které paní učitelka působí), protože je to specifická práce s malými dětmi. Pro mě by to mělo větší váhu.

Já: „s tím musím souhlasit, protože když do toho vstoupím, tak na začátku praxe jsem měla třídu, kde vztahy mezi žáky nebyli ideální. A bývalá školní psycholožka chodila každý pátek na hodinu českého jazyka do mé třídy. Řekla mi, co si mám připravit, respektive, že mám zařadit skupinovou práci. Vytvořit skupiny, aby členové ve skupině byli náhodně vybráni, abychom mířili na to, aby se ten kolektiv sjednotil. A poté jsme ty aktivity vyhodnocovaly, co se dělo, co se nedělo, co jsem třeba přehlédla, protože jak jsme tu říkaly, ve třídě bylo třicet žáků a ona byla ty další dvě oči navíc, co mohly něco pozorovat. Stála třeba vzadu u jiné skupiny. Takže něco takového.

Klára: „Já bych potřebovala něco takového, protože vždy když s nimi budu něco dělat, třeba ty skupinovky, tak pořád budu mít v hlavě to vzdělávání, aby se tím děti něco naučily, ale ne už tolik, co řeší mezi sebou. Protože jednou se mi taky stalo, že se mi dvě v náhodný skupině chytly a do toho tam přišla pro tu jednu (poznámka - na domluvené sezení) školní psycholožka a viděla to. A to je přesně ten moment, kdy ona vstoupila do toho konfliktu, který tam vznikl. Ale potom už to semnou nevyhodnocovala, už jsme se o tom nebavily. Ale je to samozřejmě jiné, než když se svěřují jen mě. Pak je takový ten efekt, kdy se seběhne více dětí a řeknou: „Já jsem viděla tohle a já tohle.“ Kdežto té psycholožce tohle neudělají. Protože ta už bude s určitou skupinkou komunikovat. Takže pro mě ano, pro mě je důležitý, aby tam někdo přišel a ukazoval mi to v té praxi. Tu teorii si načtu.“

Já: „A pomůže praxe? Myslím odučená praxe, až budeme jednou učit patnáct, dvacet let?“

Klára: „Jako mě ano. Vidím to i na svých dětech. Že jsem některé věci brala dříve jinak, než to vidím teď. To si myslím, že ano. A taky, že bychom měli mít nějakou pokoru ke starším, zkušenějším.“

Já: „Tak by možná pomohlo, kdyby se chodilo ke zkušenějším kolegům na náslechy. Ale zase tam je ta překážka velikosti školy.“

Klára: „No, tady to moc nejde. Náslechy by byly taky super, protože pracovat celkově více v týmu, to by bylo fajn. Protože máte jako učitelé, jako moji kolegové spoustu dalších skvělých nápadů, které mě nenapadnou nebo zapomenu a pak si řeknu, no jo, to jsem s nimi vlastně taky dělala. Takže je dobrý si něco oživit nebo i vidět ten rytmus té hodiny a vidíš i řešení některých konfliktních situací.“

Já: „Že to řeší třeba jiným způsobem a já si řeknu, jo to je dobrý. Když se bavíme a používáme tady pojem šikana. Myslíš si, že bys dokázala tento pojem vysvětlit dětem?“

Klára: „No, to je hrozně těžký. Přistoupit k těm dětem a říct jim to jejich jazykem. Zjednodušeně a tak, aby tomu porozuměly. A ještě je tam ten problém, že si každé dítě z toho odnese trochu něco jiného, když jim něco vysvětluji. Není to jedna plus jedna. Takže třeba jsme řešili v druhé třídě, že jeden kluk posílal. Ve škole byl v pohodě, úplně nenápadný. Ale posílal až doma odpoledne svému spolužákovi hlasové zprávy, typu jako - ... (uvedena některá sprostá slova). A bez nějaké příčiny, kdy ten jeden to vnímal jako slabšího, ale ve škole si netroufl, protože z domova je nějak vychovaný. Ale doma se to právě rozjelo a vlastně přes ty hlasové zprávy, které potom zachytili ty rodiče toho kluka. Ale ty rodiče to nechtěli řešit jako šikanu, ale chtěli, abychom to nějak probrali. Já jsem o tom ve škole nemluvila, že bych někoho jmenovala, ale mluvili jsme o tom, že se ty děti v té druhé třídě setkávají s těma mobilama a že to je nástroj té šikany. A na tom jsme si to docela dobře vysvětlili. A na tom to pochopili. A potom to hned přestalo, ten kluk to přestal dělat. Přišli ty rodiče a děkovali mi, že jsme si to ve škole museli říct tak, že to ten kluk hned pochopil a přestal s tím. A teď ve třetí třídě spolu ty kluci kamarádi. Ale nevím, co tam byl ten spouštěč, proč to ten kluk dělal. Mluvili jsme pouze anonymně. Neřešila jsem to nijak jako s vedením školy, protože to naštěstí takhle hned přestalo. Na tom mi přišlo, že to ty děti pochopily, co to ta šikana je. Ale takhle ve škole, když si povídají a dívají se do očí, že oni sami nedokáží rozklíčovat, co už je za hranou a co není. Viz. příběh mojí A., které se jen někdo dotkne a ona za mnou přijde, že je to šikana, že jí

šikanují. Protože se s tím slovem asi setkala v rámci rodiny a už to má nějak ukotvený. Takže tohle je docela těžký malým dětem vysvětlit, protože to potom každý bere trošičku jinak.“

Já: „My se tu bavíme o školní šikaně, ale co ty technologie, zasahují do toho nějakým způsobem? Nebo jakou máš zkušenost, že ty děti mají už ty telefony?“

Klára: „Je spousta dětí, které stupují do první třídy a mají mobily. U mě ve třídě to mají zakázané. Takhle oni si mohly vzít ten telefon až ve chvíli, kdy odcházejí samy domů, což chápu, že rodič v dnešní době chce mít dítě pod dohledem. Nesměly ho mít na žádné výlety. Ale zjistila jsem na konci třetí třídy, kdy jsme jeli na školní výlet a já jim poprvé telefony dovolila, aby si mohly fotit a abych jim mohla zavolat, kdyby se ztratily v rámci areálu.

A v autobuse jsem jim řekla poprvé, že si je mohou nechat a tam jsem zjistila, že mají na WhatsAppu skupinu, kterou mají asi už od začátku třetí třídy. Kde si posílají urážlivé obrázky (pozn. např. zdvižený prostředníček). A mě překvapilo, co to vlastně je. Pojmenovaly to. Jedna holčička mi něco ukazovala, vzala jsem si její telefon a projela jsem si tu jejich skupinu, což jsem porušila to jejich soukromí. Nicméně docela hustý věci tam byly. Jak se oslovují, jak si nadávají. A jedu napříč, je jich tam většina. Já jsem jim říkala, že pokud se jim to nelíbí, tak mohou z té skupiny vystoupit. Že tam být nemusejí. A ještě k tomu mám takový poznatek, že ty děti, kteří mají starší sourozence, tak tohle všechno mají vždycky dřív. Dřív mají telefon, dřív se orientují v různých slovech, i v online skupinách, aplikacích. Docela mě to překvapilo, prostě den před vysvědčením jsem to zjistila. Měli tam dokonce i fotku jedny spolužačky, což je dost zvláštní, jak to mohlo vzniknout ve škole, když nesmějí ve škole mobil používat, fotit. Fotku spolužačky, jak je u stolu a je ohnutá a je tam vyfocený její zadek. To bylo v té skupině. Byla to jedna z těch fotek, kterou jsem tam viděla.

Já: „Není to potom problém, že nám to začne unikat? Protože mi jim do telefonu nemůžeme, je to jejich soukromí.“

Klára: „Je to jejich soukromí a nikdo se mi za celý školní rok nesvěřil, ani neřekl, že je v nějaké skupině. Nikdy taková slova ve škole nepadla. Takže to evidentně jede v těch telefonech.“

Já: „Dobře, to se děje odpoledne, ale asi to do té školy stejně přenese. Myslím třeba vztahy mezi žáky?“

Klára: „No to muselo, když jsem tam viděla tu fotku, jasně, že jo. Z toho odpoledne se to musí přenést, druhý den ráno. A to já jsem si samozřejmě všimla, že jeden den byly úplně v pohodě.

A druhý den přišly nějaký holky a byly rozhádaný. Ale řekly, že si večer zavolaly. A mimochodem tráví hodně času tím, že si telefonují a že jsou na WhatsAppu a podobně.“

Já: „Takže rozklíčovat školní šikanu je pro nás těžký?“

Klára: „No, je to vlastně těžký, protože tohle se děje v odpoledních hodinách, kdy by to měli řešit asi nějak rodiče, který to evidentně neřeší. Nemůžou to řešit, protože tohle, kdybych já viděla u své dcery. Tam jedna holčička pošle do skupiny šest řádků obrázků se zdviženým prostředníčkem. Potažmo ani nevím, jestli ví, co to znamená. A ještě další, co by bylo v rámci prevence dobrý. Nějaký školení. Protože si myslím, že se v tom tak nějak orientuji, ale mám spoustu spolužaček, který mladší než já, jsou to spolužačky, který studují vysokou školu a ty jsou úplně mimo. Je jim třeba třicet a nevědí, co je to Instagram, to mě fakt šokuje, že to nevědí. A nejde o to, já to taky nepoužívám, ale jde o to, že to vím, že to je a na jakým to je principu. Je hrozně moc znaků prstama nebo postojů, který něco vyjadřují a já to třeba nevím. Nebo ty zkratky, který se píšou. Těch zkratek už je tolik. A vlastně je už strašně moc postojů. U mě ty holky hodně tancují a dělají různé postoje, tak jsem se jich ptala, co to je. A oni, no to znamená, že jsi třeba blbeček. Oni mi to teda řeknou trochu jinak. Nebo lůzr, to už není ve významu, jak ho znám já, ale jak jsem pochopila, tak má jiné významy. Takže já bych asi potřebovala, aby někdo přišel do školy, evidentně Kovy nebo někdo takový a vysvětlil nám to. Protože, já to fakt nevím a já už se s tím nebudu mít jak setkat, protože moje děti už nejsou v tomto věku. Teď oni tam jako něco ukazovaly, jako, že lůzr a tak jsem si říkala, tak to není zas tak hrozný, ale oni to braly jinak a je to za hranou.“

Já: „Já jsem se setkala s tím, že u mě ve třídě dávaly na Youtube.com video s nevhodným obsahem a jak je to možné, když tam ve svém věku nemají mít přístup. Ale já jsem se dozvěděla to, že oni vlastně nevědí nic o bezpečnosti na internetu. Že jakmile to někam dají, tak už zanechávají tu digitální stopu, i když to smažou. Takže jsme měli dvě třídnické hodiny na téma bezpečnost na internetu, i když jsem neodborník. Řekla jsem jim spoustu věcí, které vůbec nevěděly. A bezpečnost na internetu jako preventivní program se dělá až na druhém stupni. Jestli to není pozdě.“

Klára: „Je to pozdě. Když jsem pracovala ve školce, tak jsme tam zorganizovali s jedním tatínkem bezpečnost na internetu. Měli jsme tam přednášky, ale hlavně pro ty rodiče, protože ty rodiče jsou mimo a oni jim vrazí ten mobil. Já si myslím, že by tady bylo opravdu potřeba, od té školky s tím začít. Ale já si myslím, že ty rodiče to nechápu, že když to dáš na ten internet,

že to už není tvůj majetek. A to, že to smažeš že to stejně nepomůže. Takže si myslím, že tohle nechápou hlavně ty rodiče. Díky tomu, že oni to nechápu, tak mrsknou ten tablet tomu svému dítěti. Já to chápu, nežijeme v pravěku, ale můžou mít třeba ten dětský Youtube.“

Já: „Že si mohou nastavit třeba rodičovské zámky.“

Klára: „Nejenom zámky. Ale jasně, že si mohou nastavit, aby viděli, na co se dívá, co stahuje. Nebo, že mohou mít opravdu jen Youtube kids, kde jsou ty videa pro děti. Nebo i Netflix máš jenom kids. Já si myslím, že ty rodiče to nevědí, on jim to nemá kdo říct.“

Já: „My jsme generace, která dostala první telefony. Ty technologie se dostaly tak daleko, ale my už o nich tolik nevíme.“

Klára: „No, tyhle rodiče neznají ty možnosti, jak by to svoje dítě mohli ochránit. Takže ta primární prevence je u těch rodičů, aby tohle všechno věděli. A to si myslím, že by měly organizovat už ty školky, protože tam je to poprvé, kdy dítěti dají mobil nebo tablet. A oni jsou ty rodiče nadšení, jak to dítě s tím umí. Protože on se tím tam umí proklikat.“

Já: „To jsme se dostaly trochu někam jinam. Ale mohlo by nám to unikát, protože se to odehrává přes mobilní telefony.“

Klára: „To nám logicky uniká a bude unikát. A to by mě zajímalo, co by se dalo udělat proto, aby nám to neunikalo. Když jsou ty mobily ve škole zakázaný. Teď jedna kolegyně řekla dětem, že pojedou přes mobily Kahoot. A ta škola není vybavená a všechny děti nemají všechny telefon. Vznikají sociální rozdíly a potenciální možnost šikany.“

Já: „Kdyby se šikana vyskytla u tebe ve třídě, co by bylo jako první, co bys udělala?“

Klára: „Nejdřív rozhovor s tím dítětem. Rozhovor s tím druhým dítětem. Samozřejmě nikoho nezmiňuji. Snažit se nenápadně něco vyzjistit, jako třeba nemáš pocit...Rozhovor s oběma, pokud bych se neobávala, že ta oběť bude bita tím agresorem. Potom do toho přizvat rodiče.“

Já: „Máš pocit, že bys mohla mít při řešení šikany s něčím problémem při tom řešení?“

Klára: „No to je hrozně individuální. Můžu mít problém s rodičem. Můžu mít problém, že když něco vyhodnocuji, tak s implementací. S tím, že já tam jsem a ono se to už může odehrávat i mimo prostor školy. V tomhle nevím, ty nástroje moc nemám.“

Já: „A u rodičů, jaký problém myslíš. A u kterých myslíš? rodiče oběti nebo agresora?“

Klára: „Největší problém bude asi u rodičů toho agresora. Že si nepřiznají, že mají doma takové dítě, protože přece ta moje holčička je úplně vzorná. Protože jsou ty děti takto vychovávané, to je další, co mi přijde. Že jsou vychovávané jako středobod vesmíru. Ty jsi nejlepší, ty jsi nedotknutelná, ty jseš jedinečná. Tak samozřejmě je to asi lepší, než jak vychovávali mě, ale odsud podsud. Ale nemůžu říct, že vždycky. Samozřejmě jsou rodiče agresorů, kteří si jsou vědomi, jaké dítě doma mají, že mají doma živý dítě. Ale tam to bude vždycky horší, přijmout to, že moje dítě se chová špatně. Samozřejmě, u dítěte, kterému je ubližováno budou mít ochranné pud, takže ty se budou snažit více spolupracovat.“

Já: „Na prvním stupni předpokládám, že se to asi nedostane úplně do fáze, kdy by se to dítě muselo úplně odtrhnout od kolektivu. My působíme v ročníku jedna až tři.“

Klára: „V tom ročníku jedna až tři asi ne. Když už by to bylo za hranou, nedávala bych to dítě do jiný třídy, ale tam by měl vstoupit školní psycholog a preventista a rozklíčovat, proč to vzniklo. Jestli jde o nějakou banalitu, která se rozrostla v něco dalšího. A tam by bylo vhodné, aby vstoupil další pracovník do školy. Já jsem se dočetla, že by do toho měl vstoupit pracovník pedagogicko-psychologické poradny. Což je pro mě v tuhle dobu naprosto nereálné. Jsou vytížený a nebudou to dělat. Teď řeší jinou oblast, než je šikana. Když přijdou na náhled do skupiny, tak jdou za účelem, že tam má nějaké dítě třeba ADHD, ale myslím, že ne šikana.“

Já: „Mají na to i málo času.“

Klára: „To by musel být asi opravdu takový ten učebnicový příklad. Já mám s jedním náhledem zkušenost. A po návštěvě jsem se uklidnila, že nejsem kritická a že ta holčička má opravdu ADHD, že to dítě má problém. A vlastně jsem věděla, jak s tím potom pracovat.“

Já: „Co bys k tématu řekla závěrem?“

Klára: „Mě to chybí z fakulty, takže já, když potřebuji teoretické vhledy, tak si to musím vyhledat a přečíst. Škola další vzdělávání nabízí v menším rozsahu, než bych si představovala. Takže více dalšího vzdělávání a třeba i školení na jednotlivé části, jak jednat s rodiči, jak celou situaci uchopit. Nebo třeba teoretický vhled od naší preventistky ve škole, aby si člověk nemusel vyhledávat hromadu materiálů. Aby něco zpracovala, jako manuál nebo tak něco. A pak by se i mě s ní lépe komunikovalo, že bych jí řekla, já jsem si tady od vás přečetla a ty

body se už docela naplňují, ale potřebovala bych konzultaci. Na škole asi směrnice je, ale není dobře sepsaná. Nebo i sdílení nějakých situací, popsat ty situace. Takové to, jak se zachovat když. Jen takový nástřel, čeho bych se mohla chytit. Aby si člověk nepřipadal úplně ztraceně, že je na to sám. Protože já bych to školení chtěla, ale pak si uvědomíš, kolik potřebuješ těch dalších školení. Teď se budeme školit na různé technologie do výuky. Ten objem toho dalšího vzdělávání je hrozně velké. Stále si připadám jako detektiv, že si musím někde něco vyhledávat. Nějakou tu metodickou podporu bych si představovala, že bych chtěla od školy. A to nemáme, ten preventivní program, to má stejný asi dalších tisíc škol, kde jsou nic neříkající obecné body. Já vlastně nikdy nezjistím, jestli jsem to řešila správně, protože mohu něco vyřešit, mít z toho dobrý pocit. Ale příště ten můj postup už nemusí fungovat. Děti už mohou být jiné, situace bude jiná. Nebo i když bude situace podobná, tak dítě bude jiný, bude na to reagovat jinak. Úplně se na to asi připravit nedá. Řešit to v rámci třídního učitele, ale mít tam tu oporu u pedagogicko-psychologického pracoviště. Jenže preventista má pouze snížený úvazek o pár hodin, školní psycholog je tam na celou školu jeden. Připadá mi, že by těchto lidí bylo zapotřebí víc. A za mě jsou dobrý ty youtubeři, já bych to úplně podceňovala a nehanila. Protože hrozně moc dětí chce být youtuberem a pohybovat se v tom prostředí. Některý lidi jsou vážně chytrý. A právě to pak ukázat, co má smysl a co nemá. A ty děti jsou někde jinde viz. dítě z tvé třídy, který se tě zeptá, jestli znáš pornhub a ty rodiče to nevědí a nevidí to. Podle mě by mělo být vzdělávání rodičů od školky. I kdyby přišla třetina rodičů.“

Já: „Třeba by potom i sami rodiče šířili osvětu. Mohla by přijít jedna maminka a říct to té druhé, hele, já jsem zjistila, že ...“

Klára: „I to, jak děti mluví hrozně vulgárně. Řešila jsem to i na třídních schůzkách. Ale rodiče řeknou, ale od nás to nemají. Ale musí se zamyslet, jak třeba mluví za volantem, když jedou. Nebo co mají puštěný v televizi. Protože ty normy už jsou hrozně dole. Na něco jsem se nedávno dívala od osmi a byla jsem v šoku, co šlo.“

Já: „Odpoledne jsou běžně v televizi kriminálky.“

Klára: „Děti jsou tím odrazem.“

Já: „Mě se ve třídě osvědčilo, mluvíš takhle se svojí maminkou? Ne. Takže to, co bys neřekl před mámou, tak nepatří ani do školy. Docela to fungovalo. Opravdu mě to překvapilo, jak to fungovalo.“

Klára: „Vidíš, ale tohle je taková drobnost, která udělá hodně, ale myslím si, že to hrozně moc učitelek neví, nenapadne je to. Tohle bych přesně viděla, aby to bylo dostupný někde. I sepsaný. Protože pak jdeš na to školení a třeba si nestihneš udělat nějaké poznámky. Aby si to další kolegyně mohly přečíst a říct si, jé to je chytrý. Mě to nic nestojí, je to taková drobnost a můžu to zkusit. Zkusíš to vícrát a pak už se ti to dostane po kůži a potom s tím už jedeš.“

Já: „Možná tady chybí to sdílení zkušeností, nápadů. Tolik to sdílení tu nevidím.“

Klára: „Dává mi smysl tandemová výuka i ty náhledy. Ale vzhledem k velikosti školy to není úplně možné.“

Já: „Z mojí strany je to vše, děkuju za rozhovor.“